

Instruktion om läkares relation till kommersiella företag (GODKÄND AV STYRELSEMÖTET 12.6.2006)

Inledning

I behandlingen av patienterna använder läkarna läkemedel, redskap, diagnostiska hjälpmedel, apparatur och material som framtagits och tillverkas av kommersiella företag. Med industrins resurser i kombination med läkarnas kompetens kan det utvecklas nya diagnostiska metoder, läkemedel och behandlingar som skapar förutsättningar för utvecklingen av den medicinska expertisen.

Mellan de kommersiella företagen och läkarna kan det uppstå intressekonflikter som kan leda till att läkarnas oavhängighet ifrågasätts, så att deras integritet beträffande behandlingsbesluten inte är fullständig. En läkares plikt är ju att objektivt avgöra vad som är bäst för patienten, medan de kommersiella företagen har till uppgift att skapa nytta för sina ägare. De kommersiella synpunkterna kan påverka en läkares avgöranden, särskilt om läkaren på något sätt har bindningar till företaget. Därför är det befogat med anvisningar om relationen mellan läkarna och de kommersiella företagen.

Deltagandet i evenemang som kommersiella företag anordnar

Läkarna får ta del i medicinska evenemang som helt eller delvis bekostas av kommersiella intressen, på följande villkor:

- Huvudsyftet med evenemanget skall vara utbyte av professionell eller vetenskaplig information.
- Den gästfrihet som ingår i evenemanget skall vara sekundär i jämförelse med utbytet av professionell information, och gästfriheten skall hållas på sedvanlig, allmänt vedertagen nivå.
- Det kommersiella företaget får helt eller delvis bekosta föreläsararvodena under evenemanget, likaså konferensmaterialet och lokalhyran. Företaget får också bekosta deltagarnas resor och inkvartering. I evenemanget får dock inte ingå onödiga resor, och konferensfaciliteterna måste vara ägnade att tjäna evenemangets syfte.
- Det finansierande företags namn offentliggörs, så att läkarna och allmänheten kan bedöma den presenterade informationen i ljuset av finansierarens intressen. Därtill skall arrangörerna och föreläsarna inför deltagarna tillkännage sina ekonomiska bindningar, ifall de har sådana antingen med tillverkarna av de under evenemanget nämnda produkterna eller med dessa tillverkarens konkurrenter.

Om evenemanget ingår i läkarnas systematiska fortbildning eller påbyggnadsutbildning, skall dessutom följande kriterier uppfyllas:

- Utbildningens arrangör skall vara en läkarorganisation, ett universitet eller en enhet inom hälso- och sjukvården, och en läkarorganisation skall ha kontroll över utbildningens innehåll.
- Den finansiering som det kommersiella företaget bidrar med skall i första hand inriktas på de allmänna kostnaderna för utbildningsevenemanget, och bidragsmedlen skall kanaliseras via den arrangerande organisationen.

Forskning

En läkare får bedriva forskning som finansieras av ett kommersiellt företag, antingen individuellt eller som del av ett forskningsinstitut, under förutsättning att forskningen uppfyller följande villkor:

- Läkaren följer i sitt forskningsarbete gällande lag, de etiska principerna och anvisningarna i Helsingforsdeklarationen samt sitt kliniska omdöme, utan att låta utomstående intressen påverka forskningsresultaten och publiceringen av dem.
- Varje undersökning skall ha ett mål av vetenskaplig eller terapeutisk betydelse. Målet med undersökningen skall vara förbättring av behandlingarna, förbättrade diagnostiska metoder och/eller utökning av det medicinska kunnandet till förmån för patienterna.
- Patienter i vetenskapliga undersökningar skall informeras om på vems uppdrag undersökningen ifråga görs.
- Läkarna skall inte få betalning eller andra förmåner enbart för att de förmår patienter att delta i kliniska försök.
- Den ersättning som läkaren får för forskningen eller för presentationen baseras på arbetstid och arbetsinsats, och den får i inga händelser vara avhängig av forskningsresultaten.
- När forskningsresultaten publiceras skall det samtidigt meddelas namnet på det finansierande företaget och på den som beställt undersökningen. En sådan anmälan skall göras oberoende av om finansieringen varit direkt eller indirekt och om denna finansiering helt eller delvis täckt kostnaderna.

Kontakterna med företagen

En läkare får verka som konsult, utbildare eller delegationsmedlem för ett kommersiellt företag, förutsatt att följande principer följs:

- Verksamheten riskerar inte läkarens objektivitet.
- Verksamheten strider inte mot de förpliktelser som läkaren har gentemot sina patienter.
- Verksamheten och de övriga relationerna med det kommersiella företaget offentliggörs helt och hållet alltid när detta är nödvändigt, bl.a. i anslutning till föreläsningar, artiklar och rapporter.

Företagsgåvor

En läkare får ta emot en företagsgåva av ett kommersiellt företag, om gåvan uppfyller följande villkor:

- Gåvans objektiva värde är obetydligt.
- Gåvan ansluter sig i första hand till läkarens yrkesuppgifter.
- Det får inte förutsättas att läkaren, i gengäld för gåvan, ordinerar vissa läkemedel, använder specifika redskap och material eller styr patienter till någon bestämd institution för vård.